

Metodebeskrivelse

- opgørelse af ÅOK og ÅOP for 2012

Metodebeskrivelse, opgørelse af ÅOK og ÅOP for 2012

Denne beskrivelse er primært rettet mod personer, der er fortrolige med pensionsforhold.

Pensionskunder får oplyst deres ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) i Netpension.

Nedenfor beskrives, hvordan de enkelte omkostningselementer, der indgår i beregningen af ÅOK og ÅOP for pensionsopsparinger, opgøres i Nordea Liv & Pension. I beskrivelsen skelnes mellem opsparing i markedsrentemiljø og gennemsnitsrentemiljø. Dette skyldes, at selvom omkostningselementerne opgøres efter ens principper, så indgår de rent regnskabsteknisk, i et vist omfang, på forskellige måder i omkostningsopgørelsen af de to pensionsprodukter. De samlede omkostninger består af tre dele:

- Administrationsomkostninger til dækning af selskabets administrative udgifter
- Investeringsomkostninger, der fratrækkes i brutto investeringsafkast før kundens endelige afkast tilskrives den enkelte pensionsordning
- Betaling til ejer for at stille risikovillig kapital til rådighed

ÅOK viser summen af disse omkostninger i kroner, mens ÅOP viser omkostninger i procent af pensionsformuen.

Ved bogførte investeringsomkostninger forstås investeringsomkostninger, der direkte indgår i det reviderede årsregnskab for Nordea Liv & Pension. Øvrige investeringsomkostninger er omkostninger for investeringsforvaltning, porteføljepleje m.m., der indgår som regnskabspost i andre juridiske enheder end Nordea Liv & Pension - i tidligere led af den samlede investeringsproces – uanset om dette er koncernforbundne selskaber eller ej. Øvrige investeringsomkostninger omfatter også øvrige investeringsomkostninger i årsregnskabet for Nordea Liv & Pension, i det omfang disse omkostninger ikke direkte indgår i regnskabsposten ”Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed”.

Uanset den tekniske underopdeling i bogførte og øvrige investeringsomkostninger, så gælder det, at summen af disse investeringsomkostninger, dvs. de samlede investeringsomkostninger, fratrækkes pensionskunders bruttoafkast i løbet af investeringsprocessen – uanset hvilket led i den samlede investeringsproces, investeringsomkostningerne stammer fra. Målet med denne samlede måde at opgøre kunders investeringsomkostninger er, at bidrage til at give et retvisende, samlet omkostningsbillede – i form af enkle ÅOP-nøgletal for perioden.

ÅOP

ÅOP beregnes individuelt pr. aftale som aftalens ÅOK sat i forhold til aftalens saldo ultimo året.

Den kvalitative del

Henvisningerne i dette kapitel er til afstemningsskemaet i kapitlet ”Den kvantitative del”. Skemaet viser selskabets afstemning mellem summen af pensionskundernes ÅOK og de faktiske omkostningselementer, som selskabet har.

Administrationsomkostninger

Bogførte administrationsomkostninger (pkt. 2)

Består af regnskabsposten ”Forsikringsmæssige driftsomkostninger, netto” i selskabets årsregnskab.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet beregnes direkte administrationsomkostninger som et månedligt omkostningsfradrag for hver enkelt aftale ved fremregning af bestanden. Disse omkostninger fordeles ud på de enkelte aftaler iht. selskabets bonusregulativ. I markedsrentemiljøet dækkes selskabets administrationsomkostninger af en månedligt opkrævet omkostning, som kan ses i den enkelte kundes depotoversigt.

Øvrige administrationsomkostninger (pkt. 5, 6, 7 og 8)

Disse er skønnede/beregnete beløb.

Der findes ingen forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber, da Nordea Liv & Pensions tilknyttede og associerede selskaber består af unoterede ejendomsdatterselskaber, hvis aktivitet omfatter administration af en portefølje af investeringsejendomme. Disse datterselskaber betragtes derfor som rene investeringsaktiver ifm. ejendomsinvestering.

Der findes ingen administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelser.

Administrationsomkostninger vedr. syge/ulykke porteføljen (SUL) indgår som regnskabsposten ”Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring” (Note 7 i regnskabet). Omkostningsresultatet beregnes som direkte omkostninger betalt af kunder, med fradrag af de faktiske omkostninger samt eventuel omkostningsbonus.

Over-/underskud på administration- og erhvervelsesomkostninger, som dækkes af basiskapitalen, består af over-/underskud vedr. SUL, bestanden af livrenter uden ret til bonus, bestanden i Polen samt markedsrente.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Den relative andel af omkostningselementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

I markedsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler, på baggrund af aftalens saldo i forhold til den samlede saldo i dette investeringsmiljø – hvor begge beløb er opgjort ultimo opgørelsesåret.

Omkostnings- og Risikoresultat (pkt. 15).

Dette beløb er skønnet/beregnet.

Da selskabet følger den nye kontributionsbekendtgørelse, medtages kun omkostningsresultatet og ikke risikoresultatet.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Den relative andel af omkostningselementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

I markedsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler, på baggrund af aftalens saldo i forhold til den samlede saldo i dette investeringsmiljø – hvor begge beløb er opgjort ultimo opgørelsesåret.

De samlede investeringsomkostninger

Bogførte investeringsomkostninger - markedsrente (pkt. 9)

Metode/Kilde: Regnskabsposten ”Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed” i selskabets årsregnskab.

I markedsrentemiljøet indgår hovedparten af de bogførte investeringsomkostninger i et antal internt administrerede investeringsfonde, hvor de trækkes fra i bruttoafkastet af de enkelte fonde. En andel af de bogførte investeringsomkostninger i markedsrentemiljøet betales ikke af kunderne, hvorfor de ikke medregnes som omkostninger, der belaster kunderne. Dette omkostningsbeløb er opført under ”Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)” (pkt. 11 - markedsrente) i skemaet.

De bogførte investeringsomkostninger i markedsrentemiljøet - med fradrag af modregningspost i pkt. 11 - er omkostninger, der går til administration af interne investeringsfonde, samt løbende porteføljepleje mv.. Omkostningerne indgår ved beregning af ÅOP-satser for interne fonde - sammen med eventuelle indirekte investeringsomkostninger fra underliggende investeringer i fondene (for fund-of-funds).

For interne investeringsfonde beregnes ÅOP for fondene i forhold til de officielle retningslinjer fra IFR, som er baseret på en standardiseret antagelse om en fast 7-årig investeringshorisont. Det sker via følgende formel:

ÅOP Investeringsomkostninger = $(\text{Administrationsomkostninger} + \text{Direkte handelsomkostninger} + \text{Maksimalt emissionstillæg} + \text{Maksimalt indløsningsfradrag}) / 7) \times 100 / \text{Gennemsnitsformue i året}$.

ÅOP Investeringsomkostninger beregnes ved, at de løbende omkostninger i fonden sættes i forhold til fondens gennemsnitsformue hen over året, der beregnes som et gennemsnit af formuen ved hver måneds ultimo i opgørelsesåret. Denne opgørelsesmetode for ÅOP svarer til branchestandarden for indenlandske investeringsforeninger. Omkostningselementet ”Administrationsomkostninger” i formlen ovenfor inkluderer også performance honorar betalt af Nordea Liv & Pension til eksterne fondsforvaltere og modregnede aftalte rabatter på fondsforvaltning, der videregives til kunderne.

Fordelingsnøgle:

På baggrund af selskabets opgjorte ÅOP-nøgletal for individuelle fondes investeringsomkostninger, sker der en forholdsmæssig fordeling af bogførte investeringsomkostninger ud fra kundens opsparingsværdi ultimo året. Dvs. investerings-ÅOK pr. fond for en given aftale bestemmes som kundens pensionsopsparing ultimo året opdelt på investeringsfonde - jf. depotoversigten - ganget med ÅOP-nøgletallet for de enkelte fonde. Den samlede ÅOK for kundens investeringsomkostninger pr. aftale findes ved at sammenlægge kundens investerings-ÅOK pr. fond:

Investerings-ÅOK = Værdi af opsparing ultimo året pr. fond X ÅOP fond, ÅOK for de enkelte fonde ultimo året iht. kundens depotoversigt sammenlægges.

Øvrige investeringsomkostninger - markedsrente (pkt. 10)

Metode/Kilde: Del af regnskabsposten ”Indtægter af investeringsejendomme” i selskabets årsregnskab samt internt beregnet, jf. uddybning nedenfor.

Indenlandske investeringsforeninger

For indenlandske fonde, der er administreret af eksterne fondsforvaltere, benyttes fondenes officielle ÅOP som er oplyst i den årlige omkostningsstatistik fra InvesteringsForeningsRådet (IFR – www.ifr.dk) - jf. retningslinjerne i LP-info 84/13. I de tilfælde, hvor kunder hos Nordea Liv & Pension tilbydes mere fordelagtige handelsvilkår i forhold til de entry/exit gebyrer (maksimale emissionstillæg og indløsningsfradrag), der officielt er oplyst af fondsforvalteren, bliver de enkelte fondes officielle ÅOP-satser korrigeret. Derfor kan der være ÅOP-satser for indenlandske fonde oplyst af Nordea Liv & Pension, som er lavere end de ÅOP-satser, fondsforvalteren officielt har indberettet til IFR.

For interne investeringsfonde med fund-of-funds struktur beregnes et sammensat ÅOP, der indregner de samlede investeringsomkostninger fra alle niveauer i den enkelte fond – uanset dybden af fondsstrukturen.

Udenlandske investeringsforeninger

For udenlandske investeringsfonde findes der typisk ikke et officielt nøgletal, som præcist modsvarer det indenlandske ÅOP-begreb. Udenlandske fondsforvaltere benytter som standard i vid udstrækning et alternativt omkostningsnøgletal – betegnet ”Total Expense Ratio” (TER). Dette nøgletal viser udelukkende fondens administrationsomkostninger i procent af formuen, og ser dermed bort fra direkte og indirekte handelsomkostninger i den enkelte fond. Det udenlandske TER-nøgletal svarer altså til det indenlandske ÅOP-nøgletal ekskl. eventuelt entry/exit gebyr for emission / indløsning af fondsandele, samt løbende handelsomkostninger ifm. porteføljepleje mv.

For udenlandske fonde tages derfor udgangspunkt de officielle TER-nøgletal ved opgørelse af kunders investeringsomkostninger. Dette nøgletal opjusteres med et standardtillæg, der korrigerer TER i forhold til ÅOP, så der opnås en højere grad af sammenlignelighed mellem de to omkostningstal - i henhold til retningslinjer fra F&P (jf. LP-info 84/13). TER-korrektion for udenlandske fonde sker på følgende måde:

ÅOP = Fondens officielle TER i seneste regnskabsår + F&P standardtillæg vedr. korrektion for handelsomkostninger

F&P standardtillæg er defineret afhængigt af investeringsfilosofi (aktiv / passiv formueforvaltning) og underliggende aktivkategori (aktier / obligationer) for hver udenlandsk investeringsfond:

Fondstype	TER-tillæg for udenlandske investeringsfonde, iht. retningslinjer fra F&P	
Aktivt forvaltet portefølje	Aktiebaserede fonde	+ 50 basispoint
	Obligationbaserede fonde	+ 30 basispoint
Indeksportefølje	Aktiebaserede fonde	+ 10 basispoint
	Obligationbaserede fonde	+ 10 basispoint

PE fonde, Ejendomsfonde, Skovfonde, Hedgefonde

Investeringsomkostninger for alternative investeringer – dvs. investeringer i kapitalfonde (private equity), ejendomsfonde, skovfonde, hedgefonde etc. – opgøres på baggrund af faktisk påløbne forvaltningsgebyrer og incitamentsgebyrer i den enkelte fond, i det pågældende regnskabsår. Disse omkostninger opgøres i forhold til Nordea Liv & Pensions ejerandel af den enkelte alternative investering – samt under hensyntagen til evt. videre intern opdeling mellem gennemsnitsrentemiljø og markedsrentemiljø. For alternative investeringer bruges så vidt muligt fondsspecifikke opgørelser af de øvrige investeringsomkostninger, i form af omkostningsbeløb verificeret af den enkelte fondsforvalter (for PE-fonde, General Partner).

Direkte ejede ejendomme

Nordea Liv & Pension har en portefølje af direkte ejede investeringsejendomme ”*Grunde og Bygninger*”, der er opført som investeringsaktiver i modervirksomhedens balance. Her indgår de administrative omkostninger ifm. pleje af porteføljen af investeringsejendomme som indirekte investeringsomkostninger. Regnskabsteknisk indgår denne omkostning som ”negativ indtægt” i posten ”*Indtægter af investeringsejendomme*” i selskabets årsregnskab. Ifølge F&P’s retningslinjer (LP-info 84/13), klassificeres investeringsomkostninger for direkte ejede investeringsejendomme som øvrige investeringsomkostninger, hvis de ikke indgår i regnskabsposten ”*Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed*”.

Unoterede ejendomsselskaber

For Nordea Liv & Pensions investeringer i unoterede ejendomsdatterselskaber indgår omkostninger til forvaltning af ejendomsporteføljen i disse selskaber som øvrige investeringsomkostninger. Dette er omkostninger til fx porteføljepleje af investeringsejendomme og regnskabsudarbejdelse. Indregning af disse omkostninger er i overensstemmelse med princippet om transparens vedr. omkostninger afholdt i datterselskaber (iht. det såkaldte ”*look-through*” princip). Disse investeringsomkostninger indregnes med en omkostningsandel, der svarer til moderselskabets ejerandel af det enkelte ejendomsselskab. Den opgjorte omkostningsandel for det enkelte datterselskab henføres forholdsmæssigt mellem hhv. gennemsnitsrentemiljøet og markedsrentemiljøet på baggrund af interne ejerandele for de to investeringsmiljøer.

Fordelingsnøgle:

På baggrund af selskabets opgjorte ÅOP-nøgletal for individuelle fondes investeringsomkostninger, sker der en forholdsmæssig fordeling af øvrige investeringsomkostninger ud fra kundens opsparingsværdi ultimo året. Investerings-ÅOK pr. fond for en given aftale bestemmes som kundens pensionsopsparing ultimo året opdelt på investeringsfonde - jf. depotoversigten - ganget med det ÅOP-nøgletal for de enkelte fonde. Det samlede ÅOK for kundens investeringsomkostninger pr. aftale findes ved at sammenlægge kundens investerings-ÅOK pr. fond:

Investerings-ÅOK = Værdi af opsparing ultimo året pr. fond X ÅOP fond, ÅOK for de enkelte fonde ultimo året iht. kundens depotoversigt sammenlægges.

En oversigt over ÅOP-nøgletal vedr. investeringsomkostninger for fondsuniverset i markedsrentemiljøet – dvs. både Vækstpension og Link pensionsproduktet – hos Nordea Liv & Pension pr. ultimo år 2012 findes i Bilag 1.

Bogførte investeringsomkostninger – gennemsnitsrente (pkt. 9)

Metode/Kilde: Regnskabsposten ”Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed” i selskabets årsregnskab.

I gennemsnitsrentemiljøet indgår samtlige direkte investeringsomkostninger i selskabets årsregnskab for bestanden som helhed under posten ”Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed” i de opgjorte ÅOP og ÅOK- nøgletal. Disse omkostningslementer reducerer bruttoafkastet før det regnskabsmæssigt opgjorte investeringsafkast tilskrives kundernes depoter.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Andelen af omkostningslementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

Øvrige investeringsomkostninger – gennemsnitsrente (pkt. 10 og 12)

Metode/Kilde: Internt beregnet, jf. uddybning nedenfor.

Opgørelse af øvrige investeringsomkostninger for de enkelte aktivtyper i gennemsnitsrentemiljøet er identisk med de principper, der er beskrevet i afsnittet ”Øvrige investeringsomkostninger – markedsrente (pkt. 10)”. Der tilstræbes en høj grad af ensartede opgørelsesprincipper for øvrige investeringsomkostninger - uafhængigt af hvilket investeringsmiljø, omkostningsopgørelsen gælder for.

Fordelingsnøgle:

På baggrund af selskabets opgjorte ÅOP-nøgletal for investeringsomkostninger i bestanden som helhed, sker der en forholdsmæssig fordeling af øvrige investeringsomkostninger ud fra de individuelle aftalers opsparingsværdi ultimo året. Dvs., at investerings-ÅOK for en aftale bestemmes som kundens pensionsopsparing ultimo året ganget med ÅOP-nøgletallet for bestanden:

Investerings-ÅOK = Værdi af opsparing ultimo året iht. depotoversigt X ÅOP for bestanden.

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Andelen af omkostningslementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

Nordea Liv & Pension

Klausdalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

Risikoforrentning af egenkapital

Risikoforrentning af egenkapital (del af pkt. 13)

Denne er skønnet/beregnet og opgjort som summen af risikoforrentning i de enkelte kontributionsgrupper, fratrukket beløb overført til skyggekonto i indeværende år tillagt det der er tilbageført fra skyggekontoen vedr. tidligere år.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Andelen af omkostningselementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

Risikoforrentning af ansvarlig indskudskapital (del af pkt. 13)

Dette er en kombination af et regnskabstal og et skøn/beregning opgjort som følger:

Kombination af post i selskabets årsregnskab og intern beregning iht. F&P's retningslinjer (LP-info 84/13). Den bogførte rentebetaling for ansvarlig lånekapital findes som regnskabsposten "*Betalinger på ansvarlige lån i året*" (jf. Note 18 i regnskabet). Risikoforrentningen findes som forskellen mellem den faktiske renteudgift for ansvarlig lånekapital og en internt beregnet alternativ renteudgift, der er baseret på lånekapital optaget på "almindelige" markedsvilkår. Som risikofri rentesats benyttes 5-års renten på Finanstilsynets (FT) rentekurve. Den rentekurve, der er opgjort af FT medio året, benyttes som et udtryk for alternativrenten ved beregning af merrenten for ansvarlig kapital.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Andelen af omkostningselementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver måneds ultimo i opgørelsesåret.

Garantibetaling (pkt. 14)

I gennemsnitsrentemiljøet er dette ikke relevant, da Nordea Liv & Pension ikke opkræver direkte betaling for investeringsgaranti.

I markedsrente er dette tal er skønnet/beregnet.

Beregning og betaling af omkostninger til finansiel garanti sker direkte for hver enkelt aftale, der har en investeringsgaranti tilknyttet.

Fordelingsnøgle:

Nordea Liv og Pension opfatter garantien som en forsikring tilvalgt af kunden mod en ekstra betaling, der modsvarer denne ydelse. Derfor indgår betalingen for investeringsgarantien ikke i kundens ÅOK. I den kvantitative opgørelse er beløbet medtaget under "1c – Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant".

Mægleromkostninger (pkt. 4)

Nordea Liv & Pension

Klausdalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

Dette beløb er skønnet/optalt som løbende- og tegningshonorarer til mæglerne pba. registreringer i forsikringssystemerne.

Fordelingsnøgle:

I gennemsnitsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på individuelle aftaler. Andelen af omkostningselementet for hver enkelt aftale beregnes som aftalens gennemsnitlige saldo i forhold til den samlede saldo i gennemsnitsrentemiljøet – hvor begge beløb er beregnet som et gennemsnit over hver månedsultimo i opgørelsesåret.

I markedsrentemiljøet fordeles disse omkostninger forholdsmæssigt på baggrund af aftalens saldo i forhold til den samlede saldo for bestanden som helhed - hvor begge beløb er opgjort ultimo året.

Den kvantitative del

Nr.		Gns. rt.	Markedsrente	I alt
1a	Summen af ÅOK oplyst til kunderne	1.014	307	1.321
1b	Summen af ÅOK fordelt på kunderne der enten har forladt selskabet, eller hvor aftalen er afgangsført	116	11	127
1c	Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant	133	21	154
1d	Summen af endnu ikke oplyst ÅOK	391	3	394
1	I alt ÅOK til kunder	1.654	342	1.996
	Omkostningspost	Gns.rt.	Markedsrente	I alt
2	Administrations- og erhvervsomkostninger jf. resultatopgørelsen	540	141	680
3	Leje af egen domicilejendom	-	-	-
4	Mægleromkostninger	26	17	43
5	Forsikringsmæssige driftsomkostninger i datterselskaber	-	-	-
6	Administrationsomkostninger hos eksterne leverandører af forsikringsydelser	-	-	-
7	Administrations- og erhvervsomkostninger forbundet med SUL-forsikringer, jf. regnskabet	22	-	22
8	Over-/underskud på administration- og erhvervsomkostninger som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-25	-53	-79
9	Investeringsomkostninger jf. resultatopgørelsen	217	39	256
10	Øvrige investeringsomkostninger i fonde, datterselskaber, investeringsforeninger mv.	176	180	356
11	Over-/underskud på investeringsomkostninger, som dækkes af basiskapitalen (modregningspost)	-	-14	-14
12	Investeringsomkostninger forbundet med basiskapital (modregningspost)	-25	-	-25
13	Risikoforrentning inkl. udligning af skyggekonti (*)	804	-	804
14	Garantibetalinger	-	21	21
15	Omkostnings- og risikoresultat	-33	-	-33
16	Øvrige omkostninger, der kan specificeres	-	-	-
17	I alt ÅOK	1.701	331	2.032
	Forskel mellem 1 og 17			35

Beløb er ekskl. Forenede Gruppeliv (FG).

Pkt. 1a – Summen af ÅOK oplyst til kunderne

Består af en sammentælling af de forskellige ÅOK for 2012, som kunderne kan få oplyst i Netpension fra 8. maj 2013.

Pkt. 1b – Summen af ÅOK fordelt på kunderne, der har forladt selskabet, eller hvor aftalen er afgangsført

Består af en sammentælling af de forskellige ÅOK, som er beregnet på afgangsførte aftaler, ud fra de samme metoder, som hvis aftalen havde været i kraft.

Pkt. 1c – Summen af ÅOK for bestande, hvor ÅOK ikke er relevant

Består af følgende elementer:

- En bestand af indirekte forsikringer.

Nordea Liv & Pension

Klausdalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

- En bestand i Polen der ikke er omfattet af kravet om oplysning af ÅOK/ÅOP
- Omkostninger vedr. ekstrahensættelser, der ikke er viderefordelt til aftaler
- Omkostninger vedr. markedsværdistyrkelser og KB
- Garantibetalinger i markedsrente, da disse ikke er en omkostning, men en risikopræmie.

Pkt. 1d – Summen af endnu ikke oplyst ÅOK

Består for gennemsnitsrente af følgende elementer:

- Alderspensionister, da de ikke har en direkte opsparing og ikke bliver oplyst ÅOK via Netpension.
- Aftaler under sagsbehandling pr. opgørelsesdatoen (årsultimo).

Og for markedsrente af

- En bestand, hvor al kommunikation med kunden udelukkende sker via Nordea Bank. Disse kunder har derfor ikke adgang til oplysninger om deres pensionsordning, herunder ÅOK, via Netpension.

Erklæringer Selskabets ledelse

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S' ledelse har dags dato behandlet og godkendt selskabets metodebeskrivelse og afstemningsskema for regnskabsåret 2012.

Det er vores opfattelse, at metodebeskrivelsen og afstemningsskemaet er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Det er endvidere vores opfattelse, at beregningen af ÅOK og ÅOP samt de metodemæssige valg, som der er redegjort for i metodebeskrivelsen, er i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pensions bestyrelse.

Endelig er det vores opfattelse, at afstemningen mellem summen af de kundespecifikke ÅOK'er og årsregnskabet samt selskabets øvrige registreringer er udarbejdet i overensstemmelse med den gældende henstilling fra Forsikring & Pension bestyrelse.

Ballerup, den 8. maj 2013

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Steen Michael Erichsen".

Steen Michael Erichsen
Administrerende direktør

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Jens Lind".

Jens Lind
Ansvarshavende aktuar

Den uafhængige revisors erklæring om beregning af ÅOK og ÅOP

Til ledelsen i Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S

Vi har i overensstemmelse med Forsikring & Pensions henstilling i LP-information 84/12 foretaget en gennemgang af metodebeskrivelse, afstemningsskema og beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK (årlige omkostninger i kroner) og ÅOP (årlige omkostninger i procent) for Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S for 2012.

Ledelsen har ansvaret for, at metodebeskrivelsen, afstemningsskema samt beregning og fordeling af omkostningselementer ved opgørelsen af ÅOK og ÅOP er udarbejdet i overensstemmelse med LP-information 84/12.

Vores ansvar er på baggrund af vores gennemgang alene at udtrykke en konklusion om, hvorvidt selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets registreringer.

Ledelsens metodebeskrivelse er dateret den 8. maj 2013.

Det udførte arbejde

Vi har udført vores arbejde i overensstemmelse med den internationale standard om erklæringsopgaver med sikkerhed ISAE 3000 DK og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning samt i overensstemmelse med instruksen i LP-information 84/12 fra Forsikring & Pension, med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse og selskabets registreringer.

Det udførte arbejde er foretaget ved hjælp af begrænsede stikprøver, interviews og proceduregennemgang, og vi har herunder påset, om

1. selskabet beregner omkostningselementerne, herunder ÅOK og ÅOP, på den måde, som selskabet har beskrevet i metodebeskrivelsen,
2. der er overensstemmelse mellem de oplysninger, som fremgår af afstemningsskemaet og årsregnskabet 2012 samt selskabets øvrige registreringer,
3. de metodemæssige valg, som selskabet har redegjort for i metodebeskrivelsen, er anvendt i afstemningsskemaet,
4. selskabet har udarbejdet en afstemning af, at samtlige opgjorte omkostninger er fordelt på selskabets kunder, samt
5. selskabet har godtgjort, at den ÅOK og ÅOP, som den enkelte kunde oplyses om, svarer til de omkostninger, som selskabet beregningsmæssigt har pålignet kunden.

Det udførte arbejde har ikke omfattet:

- Kontrol af fordelingen af de opgjorte omkostninger mellem de enkelte kunder samt den enkelte kundes oplysninger om ÅOK og ÅOP.

Konklusion

Ved det udførte arbejde er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at selskabets beregning af omkostningselementer ved opgørelse af ÅOK og ÅOP ikke i al væsentlighed er foretaget i overensstemmelse med den udarbejdede metodebeskrivelse, afstemningsskemaet og selskabets øvrige registreringer.

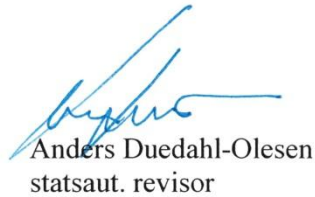
København, den 29. maj 2013

KPMG

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jesper Dan Jespersen
statsaut. revisor

Anders Duedahl-Olesen
statsaut. revisor

Bilag 1: Oversigt over investeringsomkostninger for investeringsfonde i 2012

I nedenstående oversigt fremgår de faktiske ÅOP-satser for investeringsfonde i markedsrentemiljøet opgjort pr. ultimo året 2012.

For udenlandske fonde er en ”ÅOP-lignende” omkostningsats opgjort som det reviderede ”Total Expense Ratio” (TER) fra fondens seneste regnskabsafslutning - opjusteret med det relevante standardtillæg iht. retningslinjer fra F&P (jf. LP-Info 84/13). For fund-of-funds benyttes forvalterens opgørelse af ”Composite TER” nøgletal, der indregner omkostninger i alle niveauer.

For investeringsfonde i flere niveauer (fund-of-funds) gælder, at der er indregnet øvrige omkostninger fra investeringer på alle underliggende niveauer. Dvs., at der for fund-of-funds er der beregnet en sammensat ÅOP-sats, som afspejler alle omkostninger betalt af kunder.

Nordea Vækstpension fonde	ÅOP
Vækstpension, fond 1	0,73
Vækstpension, fond 2	0,80
Vækstpension, fond 3	0,91
Vækstpension, fond 4	0,98
Vækstpension, fond 5	1,03
Vækstpension Garanti, fond A	1,00
Vækstpension Garanti, fond B	0,81
Vækstpension Index aktier	0,68
Vækstpension Index obligationer	0,58
Vækstpension Garanti, Index A	0,61
Vækstpension Garanti, Index B	0,60

Nordea Link fonde	ÅOP	
Index Aktiefond	0,59	
Index Høj risiko	0,54	
Index Mellem risiko	0,50	
Index Lav risiko	0,46	
Nordea Invest Danmark	*	1,32
Nordea Invest Europa	*	1,74
Nordea Invest Japan	*	1,76
Nordea Invest Korte obligationer	*	0,55
Nordea Invest Stabile Aktier	*	1,74
Nordea Invest Virksomhedsobligationer Højrente	*	1,32
Nordea Link Danske Aktier		1,06
Nordea Link Danske obligationer		0,65
Nordea Link Ejendomme		0,95
Nordea Link Euro-aktier		1,16

Nordea Liv & Pension

Klaudsalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

Nordea Link fonde	ÅOP
Nordea Link Gennemsnitsrente	0,95
Nordea Link Globale aktier	1,21
Nordea Link Kontant	0,00
Nordea Link Korte Danske obligationer	0,55
Aktiv Aktiefond	1,03
Aktiv Høj risiko	1,00
Aktiv Mellem risiko	0,93
Aktiv Mellem risiko - garanti	0,75
Aktiv Lav risiko	0,81
Aktiv Lav risiko - garanti	0,68
Nordea Danmark Aktier Index	1,05
Nordea Emerging Markets Aktier Index	0,93
Nordea Euro Kreditobligationer Index	0,74
Nordea Europa Aktier Index	0,72
Nordea USA Aktier Index	0,69

Nordea Link Fonde	TER	F&P tillæg	ÅOP
BGF Global Small Cap Fund	1,82	0,50	2,32
BGF Japan Small & Mid Cap Opp.	1,82	0,50	2,32
BGF New Energy Fund	2,06	0,50	2,56
BGF US Growth Fund	1,81	0,50	2,31
BGF World Financials Fund	1,81	0,50	2,31
BGF World Gold Fund	2,07	0,50	2,57
Franklin Tempelton India Fund	1,91	0,50	2,41
East Capital Eastern Europe	2,95	0,50	3,45
Goldman Sachs US Equity Portfolio	1,90	0,50	2,40
Henderson Gartmore Latin America	1,74	0,50	2,24
ING Emerging Markets High Dividend	1,93	0,50	2,43
ING European Real Estate	1,93	0,50	2,43
ING Health Care	1,92	0,50	2,42
JPMorgan US Select Equity	1,90	0,50	2,40
Nordea Climate and Environment	1,92	0,50	2,42
Nordea Dansk Realkredit	0,97	0,30	1,27
Nordea European Alpha	1,95	0,50	2,45
Nordea European Corporate Bond	0,92	0,30	1,22
Nordea European Value	1,94	0,50	2,44
Nordea Fjernøsten	1,99	0,50	2,49
Nordea Foresta	1,61	0,50	2,11
Nordea Global Technology	1,62	0,50	2,12
Nordea Norden	1,91	0,50	2,41

Nordea Liv & Pension

Klausdalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
 Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S, CVR-nr. 24260577

Nordea Link Fonde	TER	F&P tillæg	ÅOP
Nordea Norden Small Cap	1,60	0,50	2,10
Nordea US Corporate Bonds	1,07	0,30	1,37
Schroders China Opportunities	1,98	0,50	2,48
Standard Life Global REIT	1,65	0,50	2,15
UBS European Small Cap	1,97	0,50	2,47
UBS Lux Emerging Markets - Global Bonds	1,85	0,30	2,15
UBS US Small Caps	1,85	0,50	2,35
UBS USD High Yield Bonds	1,31	0,30	1,61
WMP Emerging Local Debt Portfolio	1,45	0,30	1,75

Note: Symbol * indikerer beregning af en selskabsspecifik ÅOP-sats for de tilfælde, hvor kunder i markedsrentemiljøet hos Nordea Liv & Pension betaler hhv. emissionstillæg og indløsningsfradrag for handel i den pågældende investeringsfond, der er mindre end fondsforvalterens maksimalsatser for emissionstillæg og indløsningsfradrag. Fondens officielle ÅOP – som oplyst af InvesteringsForeningsRådet (IFR) - er dermed tilsvarende reduceret, så satsen afspejler kunders handelsvilkår vedr. pensionsmidler. Uden denne korrektion ville den officielle ÅOP-sats i nogen grad overvurdere kundernes faktiske investeringsomkostninger for de pågældende fonde.

Nordea Liv & Pension

Klausdalsbrovej 615 2750 Ballerup Danmark
 Tlf. 70 33 99 99
nordealivogpension@nordea.dk www.nordealivogpension.dk

Nordea Liv & Pension, livsforsikringsselskab A/S, CVR-nr. 24260577